

VANTAAN ENERGIA
Tarkkailusuunnitelma

JV1 Jätevoimala

Copyright © Pöyry Finland Oy

Kaikki oikeudet pidätetään. Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Finland Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

Copyright © Pöyry Finland Oy

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	4
2	KUVAUS LAITOKSESTA	4
2.1	Ympäristölupatilanne	4
2.2	Prosessikuvaus.....	4
3	KÄYTTÖTARKKAILU.....	7
3.1	Automaatiojärjestelmä	7
3.2	Polttoaineen laadun ja määrän tarkkailu	7
3.2.1	Jätepolttoaine	7
3.2.2	Muut laitoksella käytettävät polttoaineet	8
3.3	Kattiloiden käytön ja palamisen tarkkailu.....	9
3.4	Savukaasujen puhdistuslaitteiden toiminnan tarkkailu	10
3.5	Savukaasulauhduttimen toiminnan tarkkailu	10
4	PÄÄSTÖTARKKAILU.....	11
4.1	Savukaasupäästöjen tarkkailu.....	11
4.1.1	Jätteenpolton jatkuvatoimiset mittaukset	11
4.1.2	Jätteenpolton kertamittaukset	12
4.1.3	Jätteenpolton päästöraja-arvot ja niiden noudattaminen.....	12
4.1.4	Kaasuturbiinin ja lämmöntalteenottokattilan jatkuvatoimiset mittaukset.....	13
4.1.5	Kaasuturbiinin päästöraja-arvot ja raja-arvon noudattaminen	14
4.1.6	Mittalaitteiden häiriötilanteet	15
4.1.7	Apukattilan savukaasupäästöt	15
4.1.8	Dieselmoottorin savukaasupäästöt.....	16
4.2	Jätevesien tarkkailu	17
4.2.1	Jätevesiviemäriin johdettavien jätevesien tarkkailu	17
4.2.2	Savukaasulauhduttimien jätevesien tarkkailu	19
4.3	Kiinteät jätteet / jätekirjanpito	19
4.3.1	Tuhkat ja savukaasujen puhdistuksen jäte	20
4.3.2	Tuhkien käsittely koekäytön aikana	20
4.3.3	Jätekirjanpito	21
4.4	Kemikaalit	21
5	VAIKUTUSTARKKAILU	21
5.1	Ilmanlaadun tarkkailu	21
5.2	Melun tarkkailu.....	21
5.3	Hajupäästöjen tarkkailu ja haittaeläinten torjuntaohjelma	22
5.4	Pohjaveden tarkkailu.....	22
5.5	Salaojavesien tarkkailu	25

5.6	Vesistöön johdettavien hulevesien tarkkailu	25
6	TARKKAILUN LAADUNVARMISTUS	25
6.1	Mittausjärjestelmän ja menetelmän tarkoituksenmukaisuuden arviointi (QAL 1)	27
6.2	Asennuksen laadunvarmennus (QAL 2)	27
6.3	Jatkuva käytön aikainen laadunvarmennus (QAL 3).....	27
6.4	Vuosittainen valvonta (AST).....	27
7	HUOLTO JA KUNNOSSAPITO	28
7.1	Savukaasupäästöjen mittalaitteet	28
7.2	Puhdistusjärjestelmät	28
7.3	Öljy- ja kemikaalisäiliöiden suojarakenteiden kunnontarkkailu	28
8	KIRJANPITO JA RAPORTOINTI.....	28
8.1	Tietojen tallentaminen.....	28
8.2	Kuukausiraportointi	30
8.3	Tarkkailun vuosiraportointi.....	30
8.4	E-PRTR-raportointi	31
8.5	Muutoksista ja poikkeuksellisista tilanteista ilmoittaminen.....	31
9	YHTEYSTIEDOT JA LAITOKSEN VASTAAVA HOITAJA	31

LIITTEET:

1. Vuodoista tai palonsammutustoimista peräisin olevien epäpuhtaiden vesien käsittely
2. Savukaasujen puhdistuslaitteet ja perustelut niiden parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisuudesta
3. Yhteenveto vuosien 2009–2013 pohjaveden seurantatuloksista
4. Pohjaveden seurantatulosten kuvaajat
5. Pohjaveden pinnantason havainto- ja näytteenottopisteet sekä virtaussuunnat
6. Laitosalueella sijaitsevat hule- ja salaojavesien näytteenottopisteet
7. Pintavesinäytteenottopisteet
8. Vesien tarkkailumenetelmät ja analyysit
9. Savukaasupäästöjen mittauspaikat
10. Mittalaitteiden soveltuvuus mittauskohteisiin (QAL-1)
11. Lämpötila-antureiden sijainti
12. Alustavat melumittauspaikat

1 JOHDANTO

Vantaan Energia Oy rakentaa Vantaan kaupungin Långmossebergenin alueelle jätevoimalan. Jätevoimala aloittaa toimintansa keväällä 2014.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristölupapäätöksen lupaehtojen mukaisesti jätevoimalalle on laadittava tarkkailusuunnitelma. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava hyväksyttäväksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle sekä tiedoksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille viimeistään kuusi kuukautta ennen jätteenpolton aloittamista.

Tarkkailusuunnitelma sisältää päästöjen kannalta keskeisen laitoksen toiminnan käyttötarkkailun, päästötarkkailun (savukaasupäästöt, jätevedet ja kiinteät jätteet), ympäristövaikutusten tarkkailun (ilmanlaatu, melu ja haju, pohjavesi), tarkkailun laadunvarmistuksen sekä tarkkailuun liittyvän raportoinnin kuvauksen. Tarkkailussa noudatetaan ympäristölupapäätöksen lisäksi jätteenpoltoasetuksen (VNa 151/2013), LCP-asetuksen (96/2013), PINO-asetuksen (750/2013) ja muun sovellettavan lainsäädännön ja ohjeistusten määräyksiä. Lisäksi tarkkailusuunnitelmaan sisältyy jätelain (646/2011) mukaisen jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelman kuvaus.

2 KUVAUS LAITOKSESTA

2.1 Ympäristölupatilanne

Uudenmaan ympäristökeskus myönsi Vantaan Energia Oy:n jätevoimalalle ympäristöluvan 30.12.2009 (*Dnro UUS-2009-Y-207-111*). Lupapäätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KHO:n päätöksen mukaan ympäristölupa jätettiin voimaan osin muutettuna. Poltettavia jätejakeita koskeva lupamääräys 4 ja siihen liittyvä liite 2 palautettiin AVIn uudelleen käsiteltäväksi. Vantaan Energia on jättänyt jätejakeita koskevan ympäristölupahakemuksen Etelä-Suomen aluehallintovirastoon 3.4.2013.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt 11.3.2013 luvan Vantaan Energialle ympäristöluvan toiminnan olennaiselle muuttamiselle (*Dnro ESAVI/90/04.08/2012*) koskien jätevoimalan hulevesijärjestelyjä, savukaasulauhdutinta, apukattilaa ja kaasuturbiinin kokoa.

2.2 Prosessikuvaus

Jätevoimala koostuu jätteen vastaanotto- ja käsittelylaitteista, kahdesta jätettä polttavasta arinakattilasta ja savukaasujen puhdistuslaitteistoista, maakaasua polttavasta kaasuturbiinista, lämmöntalteenottokattilasta, apukattilasta sekä höyryturbiinista. Lisäksi jätevoimalassa on varavoimalaitteisto, joka koostuu dieselmoottorista ja generaattorista. Seuraavassa taulukossa (Taulukko 2-1) on esitetty jätevoimalan teho, -tuotanto- ja polttoainetiedot.

Taulukko 2-1. Jätevoimalan tekniset tiedot.

Selite	Lukuarvo ja yksikkö	
	Jätteenpolttokattilat	Kaasuturbiini
Polttoaineteho	2*58 MW _{pa}	92 MW _{pa}
	Yhteensä 193 MW _{pa}	
Vuotuinen polttoainekulutus		
Pääpoltoaine	Jätettä 340 000 t/1040 GWh	Maakaasua 73 500 000 m ³ /735 GWh
Vara/tukipoltoaine	Tukipoltoaineena lisäpolttimissa maakaasua: 320 000 m ³ /3,2 GWh	Varapoltoaineena kevyt polttoöljy (0-3000m ³)
Sähköteho (brutto)	Höyryturbiini 49,5MW _e Kaasuturbiini 31MW _e	
Kaukolämpöteho	120 MW _{th}	
Kokonaishyötysuhde	92 %	
Vuotuinen käyttöaika keskimäärin	8 000 h	
Vuotuinen huipunkäyttöaika keskimäärin	7 000–7 400 h	
Vuotuinen lämmön tuotanto keskimäärin	920 GWh	
Vuotuinen sähkön tuotanto keskimäärin	600 GWh	

Kattilalaitoksessa on kaksi identtistä jätteenpolttolinjaa, joilla on omat erilliset laitteistonsa lähtien jätteen syötöstä ja kattilasta savukaasujen puhdistukseen saakka. Ainoastaan jätteen vastaanotto ja jätebunkkeri ovat yhteisiä molemmille polttolinjoille. Polttolinjat toimivat itsenäisesti toisistaan riippumatta ja linjoja voidaan ajaa tarvittaessa vain yksi kerrallaan esimerkiksi huoltotöiden aikana. Jätteenpolttolinjat on suunniteltu toimimaan 24 tuntia vuorokaudessa 7 päivää viikossa.

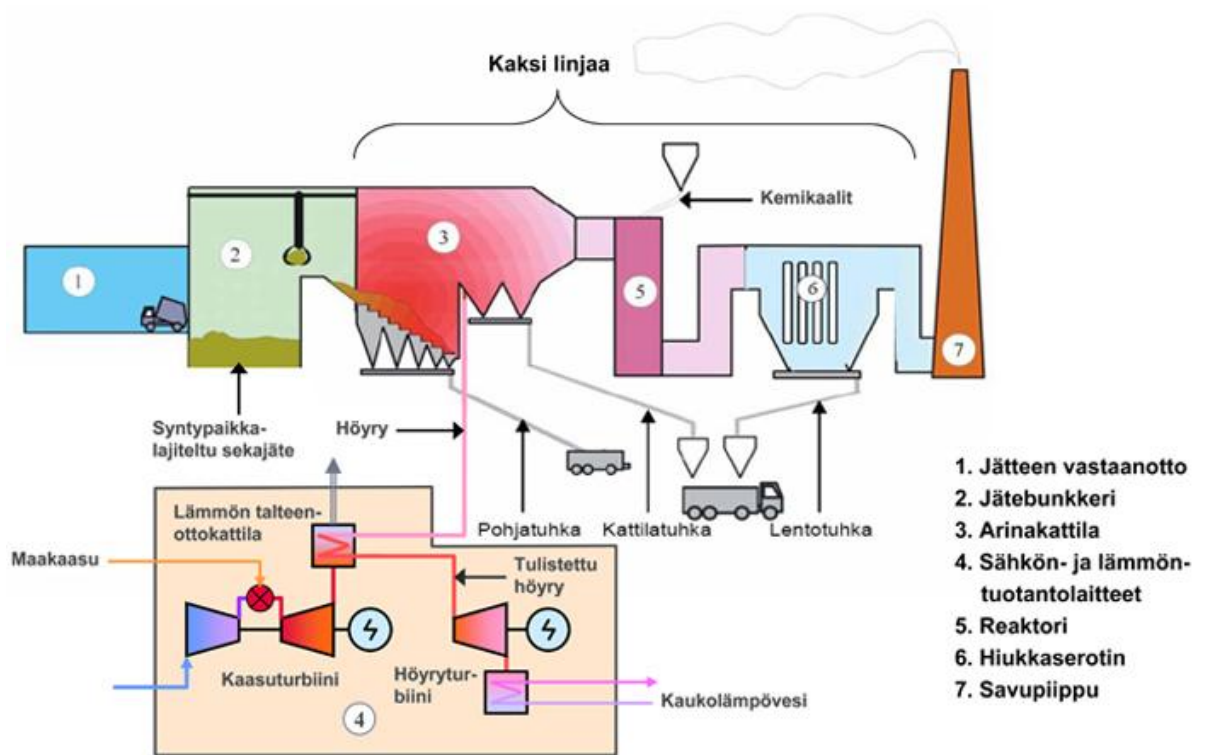
Sähkötuotannon maksimoimiseksi jätekattiloiden tuorehöyryn tulistusta lisätään, eli lämpötilaa nostetaan erillisessä lämmöntalteenottokattilassa kaasuturbiinin savukaasujen lämpöenergian avulla. Kaasuturbiinin tehtävänä on tuottaa riittävästi lämpöä (kuumat savukaasut) lämmöntalteenottokattilan tarpeisiin, sekä tuottaa sähköä Vantaan Energian sähköverkkoon. Lämmöntalteenottokattila tuottaa lisäksi matalapainehöyryä ja kaukolämpöä.

Lämmöntalteenottokattilalta tuorehöyry ohjataan höyryturbiinille, joka tuottaa sähköä. Turbiinilta höyry johdetaan kaukolämmön lämmönvaihtimille, joissa höyry lauhtuu ja luovuttaa lämpöä kaukolämpöverkkoon. Lauhde pumpataan syöttövesisäiliöistä esilämmittimien kautta takaisin jätteenpolttokattiloihin.

Jätteenpolttoprosessiin liitetään myös höyryteholtaan noin 5 megawatin maakaasukäyttöinen apukattila, jota käytetään tuottamaan höyryä jätekattiloiden käynnistystilanteissa sekä jätekattiloiden huoltotöiden aikana noin kuukauden ajan kesäaikana. Apukattila ei ole käytössä jätevoimalan toimiessa normaalisti. Kattila on itsenäisesti toimiva yksikkö ja se on varustettu omalla savupiipulla.

Kattilasta ja savukaasuista poistetaan kuona ja tuhkat, jotka HSY kuljettaa pois laitokselta jatkokäsittelyä ja loppusijoitusta varten.

Oheisessa kuvassa on esitetty jätevoimalan toimintaperiaate.

Kuva 2-1. Jätevoimalan toimintaperiaate.

Jätevoimalan savukaasujen puhdistusmenetelmät ja perustelut niiden parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisuudesta on esitetty liitteessä 2.

3 KÄYTTÖTARKKAILU

Käyttötarkkailu käsittää mm. polttoaineen kulutuksen ja laadun tarkkailun, kattiloiden ja kaasuturbiinin, savukaasujen puhdistuslaitteiden toiminnan ja kunnan tarkkailun sekä päästömittausten laadunvalvonnan. Jätevoimalan prosessia, kuten palamisen tehokkuutta ja mahdollisia käyttöhäiriöitä, seurataan automaatiojärjestelmän avulla. Käyttötarkkailu käsittää tarvittavien prosessiin liittyvien muuttujien mittaukset.

3.1 Automaatiojärjestelmä

Jätevoimalaa ajetaan laitoksen omasta ohjaamosta. Prosessinohjaus tehdään pääautomaatiossa (DCS = Distributed Control System). DCS on toteutettu Siemensin T3000 -automaatiojärjestelmällä. DCS muodostaa laitoksen säädön, ohjauksen ja käytönvalvonnan kannalta keskeisen laitteiston, johon on liitetty em. tehtävien kannalta kaikki tarpeelliset mittaus-, tila- ja hälytystiedot sekä alalogiikat. DCS:n kautta tapahtuu eri osaprosessien sähkömoottoreiden ohjaukset ja säädön toimilaitteiden asennoittaminen. DCS tukee käytönvalvonnan vaatiman laitoshistorian tietokannan ylläpitoa sekä toteuttaa osaltaan siihen liittyviä laskentatoimenpiteitä.

Turvallisuuteen liittyvä järjestelmä (TLJ) on toteutettu Siemensin T3000-automaatiojärjestelmään kuuluvalla Siemens S7-417 failsafe-logiikoilla. Järjestelmä täyttää IEC-61508/511 normien mukaisen SIL-3 eheystason vaatimukset ja sillä on TÜV:n hyväksyntä.

3.2 Polttoaineen laadun ja määrän tarkkailu

3.2.1 Jätepolttoaine

Jätteet tuodaan laitokselle kuorma-autoissa. Suurin osa jätteistä tuodaan pakkaavilla jäteautoilla suoraan syntypistekeräilystä laitokselle. Pieni osa jätteistä, esimerkiksi osa kauempaa Rosk'n Rollin alueelta tulevista jätteistä ja Ämmäsuolta välivarastoinnista tuotavat jätteet, tuodaan laitokselle perävaunullisilla rekka-autoilla.

Polttoaineen vastaanotossa on käytössä tunnistinjärjestelmä, joka tunnistaa portille saapuvat autot niiden tunnistinlaatoista. Järjestelmä ohjaa autot edelleen punnitukseen liikennevaloilla. Punnitustiedot tallentuvat polttoainetietojärjestelmään. Järjestelmä tallentaa jokaisesta kuormasta seuraavat tiedot:

- punnitus aika
- auton tiedot
- toimittaja
- jätelaji
- punnitustiedot vaa'alta.

Sairaaloista ja laboratorioista sekä radioaktiivisia materiaaleja käyttävän teollisuuden jätteiden radioaktiivisuus mitataan portilla käsikäyttöisellä mittarilla. Jos radioaktiivisuutta havaitaan, jätettä ei oteta vastaan.

Punnitut autot ohjataan vastaanottohalliin sisään ja sieltä ulos idänpuoleisista ovista. Autot ohjataan purkuluukuille automaatiojärjestelmän avulla. Jäte siirretään vastaanottokuilujen kautta välivarastona toimivaan jätebunkkeriin. Murskauksessa

syntyvä pöly ohjataan polttoon. Bunkkerissa jäte sekoitetaan ja nostetaan kasoihin jätenosturilla. Jätteen huolellinen sekoittaminen mahdollisimman tasalaatuiseksi takaa kattilan tehokkaan toiminnan.

Ensimmäinen jätteen laaduntarkastus tehdään silmämääräisesti jätteen saapuessa, mikäli se on mahdollista kuorma-auton rakenteen kannalta. Poltettavaksi kelpaamaton jäte poistetaan ennen sen syöttämistä jätebunkkeriin. Seuraava laaduntarkastus on bunkkerissa, jota tarkkaillaan laitoksen valvomosta. Bunkkerin toisessa päässä on murskain isokokoiselle jätteelle, mm. huonekaluille, patjoille ja puujätteille. Kahmari nostaa isot kappaleet murskaimelle, joka syöttää murskatun jätteen suoraan bunkkeriin. Polttoon kelpaamattomat osat poistetaan bunkkerista nosturilla ja siirretään hylkysäiliöön. Kaikki polttoon soveltumaton aines punnitaan, dokumentoidaan ja palautetaan jäteyhtiöille.

Lisäksi jätekuormia tarkastetaan pistokokein vastaanottohallissa. Pistokokeissa jätekuorma kipataan vastaanottohallin lattialle ja tarkastetaan sen sisältö. Mikäli jäte täyttää vaatimukset, se siirretään pyöräkuormaajalla jätebunkkeriin. Pistokokeet otetaan noin kuukauden välein. Mikäli jätteen laatu täyttää vaatimukset, voidaan tarkastuskertoja myöhemmin harventaa. Pistokokeista laaditaan muistiot, jotka arkistoidaan laitoksella.

3.2.2 Muut laitoksella käytettävät polttoaineet

Jätevoimalan kaasuturbiinin ja apukattilan pääasiallinen polttoaine on maakaasu. Maakaasua käytetään myös jätekattiloiden käynnistys- ja tukipolttoaineena ja lämmöntalteenottokattilassa tulistusasteen nostamiseksi. Voimalan tontin itäreunalle tulee Gasum Oy:n paineenalennusasema, josta maakaasua johdetaan jätevoimalan käyttöön. Maakaasuputki kulkee laitosalueella maan alla. Maakaasua ei varastoida laitosalueella. Maakaasun kulutusta seurataan Gasumin virtausmittauksen perusteella. Maakaasun alkuperää ja lämpöarvoa seurataan Gasumilta saatavien tietojen perusteella.

Kaasuturbiinin ja apukattilan varapolttoaineena käytetään kevyttä polttoöljyä. Öljyä käytetään myös varavoimamoottorin polttoaineena. Varapolttoainetta käytetään vain, jos maakaasun toimituksessa on häiriöitä. Öljy varastoidaan kahdessa 750 kuution varastosäiliössä, jotka riittävät kaasuturbiinin noin kahden viikon mittaiseen käyttöön. Öljysäiliöt varustetaan suoja-altailla, joiden tilavuus on 10 % suurempi kuin itse säiliön tilavuus. Varavoimamoottorin polttoöljy varastoidaan kahden kuution kokoisessa säiliössä, joka on varustettu vähintään säiliön tilavuutta vastaavan kokoisella suoja-altaalla.

Säiliöihin tulee pinnankorkeutta mittaavat laitteet sekä ylitäytön esto. Vuotuista öljyn käyttöä tarkkaillaan ostetun polttoainemäärän ja säiliön pinnanmittauksen perusteella. Öljyn alkuperää, lämpöarvoa, rikkipitoisuutta ja viskositeettiä seurataan polttoainetoimittajien tietojen perusteella.

Kaasuturbiini kuuluu päästökauppalaan soveltamisalaan ja siltä osin maakaasun ja kevyen polttoöljyn määrien tarkkailussa noudatetaan päästökaupan ohjeistuksia.

3.3 Kattiloiden käytön ja palamisen tarkkailu

Arinakattiloiden käyttötarkkailuun kuuluu mm. jätepolttoaineen syötön tarkkailu sekä tulipesän lämpötilan ja palamisprosessin valvonta. Laitoksen käyttöä tarkkaillaan ja ohjataan automaatiojärjestelmän avulla.

Tärkeimmät polton säätömuuttujat ovat höyryvirtaus, savukaasun happipitoisuus kattilan loppuosassa ja polttokammion lämpötilat. Näillä säätömuuttujilla säädetään polttoaineen syötintä, arinan kuljetusnopeutta, palamisilman kokonaismäärää, sekä palamisilman jakoa arinalohkoille ja tulipesän eri osiin.

Palamista seurataan automaatiojärjestelmässä olevilla mittauksilla. Tärkeimmät palamisen mittarit ovat savukaasujen O₂-pitoisuus, CO-pitoisuus, tulipesän lämpötila arinan loppupäässä ja tuhkassa olevat palamattomat jakeet. Myös laitoksen päälaitteiden käyntiajat ja käynnistysten lukumäärä kirjautuvat järjestelmään.

Liian korkea O₂-pitoisuus savukaasuissa lisää kattilan savukaasuhäviöitä ja savukaasupuhaltimen omakäytösähkön kulutusta. Liian korkea O₂-pitoisuus eli savukaasujen jäännöshappipitoisuus näin ollen heikentää laitoksen energiantuotannon tehokkuutta. Pyrkimyksenä on saavuttaa mahdollisimman alhainen savukaasujen jäännöshappipitoisuus. Liian alhainen jäännöshappipitoisuus sen sijaan lisää polttoaineen palamattomien jakeiden osuutta tuhkassa sekä savukaasujen sisältämää häkäpitoisuutta (CO). Häkäpitoisuutta ja typenoksidien pitoisuutta optimoidaan jäännöshapen funktiona. Typenoksidien pitoisuutta minimoidaan myös säätämällä tulipesään kierrätettävän savukaasun määrää sekä ammoniakkin syöttöä tulipesän yläosassa.

Kaasuuntuneen jätepolttoaineen täydellisen loppuun palamisen kannalta tärkeää on palamislämpötila tulipesässä. Palamislämpötilaa mitataan jatkuvatoimisesti tulipesän sisäseinän läheisyydessä. Mittauksilla varmistetaan, että jätettä poltettaessa savukaasun lämpötila on kaikissa olosuhteissa 850 °C vähintään kahden sekunnin ajan. Kattila varustetaan järjestelmällä, joka estää jätteen syöttämisen kattilaan käynnistyksen aikana kunnes savukaasun lämpötila on saavuttanut 850 °C tai jos lämpötila polton aikana alittaa 850 °C. Lisäksi jätteen syöttö kattilaan estetään alasajon aikana, sekä polton aikana, jos päästöjen raja-arvot ylittyvät puhdistuslaitteissa ilmenevien häiriöiden tai vikojen vuoksi. Tulipesän lämpötila pidetään automaattisesti vähintään 850°C:ssa lisäpolttimilla alasajon yhteydessä siihen asti, että jäte on palanut arinalla.

Tulipesän lämpötila-anturit (kolme kappaletta) sijaitsevat arinan yläpuolella sekä tulipesän yläosassa. Mittausten periaatteellinen sijainti ja kytkentä kattilan säätöjärjestelmään on esitetty liitteessä 11 PI-kaaviossa 91068-J1-HBK-28634. Arinan yläpuolella olevien lämpötila-anturien fyysinen sijainti käy ilmi asennuskuvasta liitteessä 11 esitetystä kuvasta 91068-J0-H**-17348 (detalji 4). Tulipesän yläosassa olevien lämpötila-anturien fyysinen sijainti käy puolestaan ilmi asennuskuvasta 91068-J0-HDA-09811 (lehdet 1/4 ja 2/4). Mittaukset on ympyröity kuvissa punaisella viivalla.

Palamisen täydellisyyttä tarkkaillaan seuraamalla pohjakuonaan jäävän hiilen ja orgaanisten aineiden määrää. Ympäristöluvan mukaan kuonassa olevan orgaanisen hiilen kokonaismäärän tulee olla alle kolme prosenttia tai hehikutushäviön alle viisi prosenttia aineksen kuivapainosta. Kattilan toimittaja on antanut orgaanisen hiilen maksimimäärälle takuun. Tuhkan analysointi on esitetty kappaleessa 4.3.1.

Savukaasujen viipymäaika 2 sekuntia, vähimmäislämpötila 850 °C ja happipitoisuus todennetaan vähintään kerran laitoksen käyttöönoton aikana epäedullisimmiksi ennakoituissa käyttöolosuhteissa. Kattilan toimittaja on antanut tulipesän lämpötiloille takuuarvot. Kahden sekunnin viipymäaika todennetaan lämpötilamittausten ja savukaasun kulkeman matkan avulla.

Apukattilan savukaasun happipitoisuutta ja lämpötilaa mitataan jatkuvatoimisesti.

3.4 Kaasuturbiinin käytön ja palamisen tarkkailu

Kaasuturbiinin käyttötarkkailuun kuuluu mm. poltettavan maakaasun syötön tarkkailu sekä savukaasun lämpötilan, ahtopaineen ja ulkolämpötilan funktiona muodostettavan polttolämpötilan valvonta. Laitoksen käyttöä tarkkaillaan ja ohjataan automaatiojärjestelmän avulla. Tärkein palamisen mittari on savukaasujen lämpötila sekä savukaasulämpötilan hajonta. Kattilatoimittajan puolesta mitataan kattilan jälkeen myös savukaasujen O₂-pitoisuus, CO-pitoisuus ja NO_x-päästö. Näitä mittauksia käytetään kaasuturbiinin polton kalibrointiin huoltojen yhteydessä.

Kaasuturbiinin poltto kalibroidaan tehtaalla ja käyttöönoton yhteydessä. Kalibroinnissa otetaan huomioon polttokammion liekin dynamiikka, savukaasulämpötila, savukaasulämpötilan hajonta, ahtopaine, ulkoilman olosuhteet sekä kattilan jälkeen asiakkaan toimesta mitattavat O₂, CO₂ sekä NO_x päästöt. Polton kalibroinnin jälkeen turbiinin automaatiojärjestelmä säätää turbiinia savukaasulämpötilan ja ahtopaineen funktiona. Savukaasulämpötilalle ja lämpötilan hajonnalle on maksimi-arvot, jotka ylitettyessä turbiini menee pikasulkuun. Mahdolliset poltossa tapahtuvat ongelmat ja niiden myötä kohonneet päästöarvot näkyvät savukaasun lämpötilamittauksissa.

3.5 Savukaasujen puhdistuslaitteiden toiminnan tarkkailu

Savukaasujen puhdistuslaitteiden toimintaa ohjataan ja tarkkaillaan automaatiojärjestelmän avulla. Savukaasujen puhdistuslaitteiden tarkkailuun kuuluu savukaasujen jäähdyttimen menevän savukaasun kosteuden, lämpötilan, sekä HCl-, SO₂- ja hiukkaspitoisuuksien mittaaminen. Savukaasunpuhdistuksen tehokkuuden kannalta tärkeä tekijä on savukaasun lämpötila ja kosteus savukaasujäähdyttimen jälkeen. Näitä parametreja seurataan jatkuvatoimisilla mittauksilla.

Savukaasujen puhdistukseen tarvittavien kemikaalien annostelu tapahtuu annostelulaitteiston avulla. Kemikaalien määrää säädetään pussisuodattimen jälkeen sijoitetuilla jatkuvatoimisilla HCl- ja SO₂-mittauksilla sekä piipussa olevien jatkuvatoimisten savukaasun päästömittausten perusteella (kappale 4.1). Reagenttien kulutusta seurataan säiliöissä olevien pinnanmittauslaitteiden avulla.

Pussisuodattimen paine-eroa tarkkaillaan jatkuvatoimisin mittauksin ja hiukkaserotuksen tehokkuutta optimoidaan suodattimen jälkeen olevan jatkuvatoimisen hiukkaspitoisuuden mittauksen perusteella.

3.6 Savukaasulauhduttimen toiminnan tarkkailu

Savukaasulauhduttimen toimintaa ohjataan automaatiojärjestelmän avulla. Tärkeimmät seurattavat parametrit ovat savukaasun lämpötila lauhduttimen sisäänmenossa, lauhduttimen kiertoveden pH ja sekä lauhdeveden pH ja johtokyky.

Savukaasulauhduttimen toimintaa säädetään lauhduttimen kiertoveden määrän sekä kaukolämpöveden läpivirtauksen avulla.

4 PÄÄSTÖTARKKAILU

4.1 Savukaasupäästöjen tarkkailu

Savukaasupäästöjen tarkkailu kattaa päästöjen mittaamisen ja mittaustulosten vertaamisen päästöraja-arvoihin sekä mittalaitteiden käytön tarkkailun. Savukaasupäästöjä tarkkaillaan kattilakohtaisesti.

4.1.1 Jätteenpolton jatkuvatoimiset mittaukset

Savukaasusta mitataan jatkuvatoimisesti:

- hiilimonoksidin (CO)
- typen oksidien (NO_x)
- rikkidioksidin (SO₂)
- vesihöyryn (H₂O)
- orgaanisen hiilen kokonaismäärän (TOC)
- hapen (O₂)
- vetykloridin (HCl)
- fluorivedyn (HF)
- hiukkasten pitoisuutta.

Tämän lisäksi mitataan savukaasujen määrää virtausmittauksella sekä savukaasujen lämpötilaa ja painetta.

Vantaan Energian jätevoimalaitoksen ilmapäästöjä mitataan Sickin toimittamalla mittausjärjestelmällä. Jätteenpolton mittausjärjestelmä koostuu seuraavista osista:

- SickMCS100FT FTIR kaasuanalysointori
- Sick FWE200 pölymittaus
- Sick FLOWSIC100M virtausmittaus
- PR 5335D lämpötilamittaus
- Yokogawa EJX110A painemittaus.

Mittausjärjestelmä on kahdennettu linjakohtaisesti ja kaikki neljä järjestelmää ovat normaalisti aktiivisia.

Mittausjärjestelmällä voidaan mitata monia savukaasun komponentteja yhtäaikaisesti ja sillä voidaan mitata myös vesiliukoisia epäorgaanisia kaasuja (kuten HCl, HF ja NH₃). Laitteisto mittaa aina myös vesihöyrypitoisuutta, joten savukaasun komponenttien pitoisuudet voidaan esittää sekä kuivalle että märälle savukaasulle. Mittauslaitteistolla ei ole tarvetta välikalibroinnille, vaan nollaus tapahtuu N₂:lla tai ilmalla QAL3 mukaan. Mittauslaitteisto on TÜV-sertifioitu ja täyttää myös QAL1 (EN 14181, EN 15267) -vaatimukset.

Mittalaitteet sijaitsevat piippujen ympärillä olevilla katetuilla hoitotasolla ja analysaattorit piippujen lähellä olevassa päästömittaushuoneessa. Kaikki mittauslaitteen osat lämmitetään vähintään 180 °C:en. Näin varmistetaan, että vesiliukoiset yhdisteet voidaan mitata luotettavasti. Kerätty näytteenottodata tallennetaan prosessitietokantaan.

Mittaustuloksia voidaan seurata laitoksella myös reaaliaikaisesti. Järjestelmässä on hälytys, joka ilmoittaa, jos jokin mittausarvo ylittää määritellyn päästörajan.

Mittalaitteiden laadunvarmennus toteutetaan standardin SFS-EN 14181:2004 mukaisesti ja on esitetty kappaleessa 5.6.

4.1.2 Jätteenpolton kertamittaukset

Savukaasuista mitataan raskasmetalli- sekä dioksiini- ja furaanipitoisuuksia laitoksen kahdentoista ensimmäisen käyttökuukauden aikana vähintään joka kolmas kuukausi ja tämän jälkeen vähintään kahdesti vuodessa kuuden kuukauden välein. Mittaukset toteutetaan ulkopuolisen mittajaan toimesta, jolla on tehtävään vaadittava pätevyys.

4.1.3 Jätteenpolton päästöraja-arvot ja niiden noudattaminen

Jätteenpolton päästöt ilmaan kuivissa savukaasuissa saavat olla korkeintaan oheisessa taulukossa esitettyjen raja-arvojen suuruiset.

Taulukko 4-1. Jätteenpolton savukaasupäästöjen raja-arvot.

Epäpuhtaus	Vuorokausikeski-arvo mg/m ³ n	Puolen tunnin keskiarvo mg/m ³ n	Kertamittauksen keskiarvo
Hiukkasten kokonaismäärä	10	30	-
Kaasumaiset ja höyrymäiset orgaaniset aineet orgaanisen hiilen kokonaismääränä (TOC)	10	20	-
Kloorivety (HCl)	10	60	-
Fluorivety (HF)	1	4	-
Rikkidioksidi (SO ₂)	50	200	-
Typpimonoksidi (NO) ja typpidioksidi (NO ₂) typpidioksidina	200	400	-
Hiilimonoksidi (CO)	50	100	-
Cd + Tl	-	-	0,05 mg/m ³ (n)
Hg	-	-	0,05 mg/m ³ (n)
Sb + As + Pb + Cr + Co + Cu + Mn + Ni + V	-	-	0,5 mg/m ³ (n)
Dioksiinit ja furaanit	-	-	0,1 ng/m ³ (n)

Jätteenpolton päästöraja-arvoja katsotaan noudatetun, jos yksikään raja-arvoon verrattavista vuorokauden, puolen tunnin tai kertamittausten keskiarvoista ei ylitä raja-arvoa.

Hiilimonoksidin (CO) tai orgaanisen hiilen (TOC) päästöraja-arvo ei saa ylittyä missään olosuhteessa, eikä savukaasujen hiukkaspitoisuuden puolen tunnin keskiarvo saa olla yli 150 mg/m³(n). Päästöraja- arvojen ylityksiksi ei katsota poikkeamia savukaasun vähimmäislämpötilasta tai -viipymästä.

Jätteenpolton päästöraja-arvoihin verrattavat puolen tunnin keskiarvot määritetään mitatuista arvoista, joista on vähennetty seuraavat mittaustuloksen 95 %:n luotettavuutta kuvaavat osuudet:

- hiukkasten kokonaismäärä 30 %
- orgaanisen hiilen kokonaismäärä 30 %
- kloorivety 40 %
- fluorivety 40 %
- rikkidioksidi 20 %
- typpidioksidi 20 %
- hiilimonoksidi 10 %

Päästöraja-arvoon verrattavat vuorokausikeskiarvot lasketaan näiden tulosten keskiarvoista. Kokonaispäästöjen (kuten t/a) laskennassa ei vähennetä mittaustulosten epävarmuuksia.

Jätteenpolton päästömittauksissa puolen tunnin keskiarvo on hylättävä, jos sen laskentaan käytettävistä hetkittäisarvoista hylätään enemmän kuin 1/3. Apusuureiden mittaushäiriöt eivät aiheuta puolen tunnin keskiarvon hylkäämistä. Vuorokausikeskiarvo on hylättävä, jos sen laskentaan käytettävistä puolen tunnin keskiarvoista hylätään enemmän kuin viisi. Jos minkään jatkuvatoimisen mittauksen osalta hylätään kalenterivuodessa enemmän kuin kymmenen vuorokausikeskiarvoa, on siitä viipymättä ilmoitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Toimet, joilla mittaajajärjestelmän toiminnan luotettavuutta parannetaan, on esitettävä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kahden kuukauden kuluessa kymmenen vuorokauden kiintiön ylittymisestä.

Savukaasupäästöjen pysymistä ympäristöluvan mukaisissa raja-arvoissa seurataan jatkuvasti vertaamalla mittaustuloksista laskettavia puolen tunnin ja vuorokauden pitoisuuskeskiarvoja raja-arvoihin. Mitattu tulos muutetaan laskennallisesti vastaamaan ympäristöluvan raja-arvojen olosuhteita (kuivaa savukaasua redusoituna 11 %:n happipitoisuuteen).

Päästöraja-arvoja laskettaessa toiminta-aikaan ei lueta kattiloiden käynnistys- ja pysäytysvaiheita, jolloin kattiloissa poltetaan tukipolttoainetta.

4.1.4 Kaasuturbiinin ja lämmöntalteenottokattilan jatkuvatoimiset mittaukset

Savukaasusta mitataan jatkuvatoimisesti:

- hiilimonoksidin (CO)
- typen oksidien (NO_x)
- hapen (O₂)

Tämän lisäksi mitataan savukaasujen lämpötilaa ja painetta.

Vantaan Energian jätevoimalaitoksen ilmapäästöjä mitataan Sickin toimittamalla mittaajajärjestelmällä. Kaasuturbiinin ja LTO-kattilanmittausjärjestelmä koostuu seuraavista osista:

- Sick GM32 NO, NO₂ analysaattori
- Sick GM35 CO ja H₂O

- EnotecOxitec 5000 O₂
- PR 5335D lämpötilamittaus
- Yokogawa EJX110A painemittaus.

Laitteisto mittaa aina myös vesihöyrypitoisuutta, joten savukaasun komponenttien pitoisuudet voidaan esittää sekä kuivalle että märälle savukaasulle. Mittauslaitteistolla ei ole tarvetta välikalibroinnille, vaan nollaus tapahtuu N₂:lla tai ilmalla QAL3 mukaan. Mittauslaitteisto on TÜV-sertifioitu ja täyttää myös QAL1 (EN 14181, EN 15267) -vaatimukset.

Mittalaitteet ja analysaattorit sijaitsevat piipun ympärillä olevalla hoitotasolla. Kerätty näytteenottodata tallennetaan laitoksen prosessitietokantaan. Mittaustuloksia voidaan seurata laitoksella myös reaaliaikaisesti. Järjestelmässä on myös hälytys, joka ilmoittaa jos jokin mittausrarvo ylittää määritellyn päästörajan.

Mittalaitteiden laadunvarmennus toteutetaan standardin SFS-EN 14181:2004 mukaisesti ja on esitetty kappaleessa 5.6.

4.1.5 Kaasuturbiinin päästöraja-arvot ja raja-arvon noudattaminen

Kaasuturbiinin käytössä noudatetaan seuraavia savukaasujen päästöraja-arvoja (kuivassa savukaasussa muunnettuna 15 % happipitoisuuteen):

Taulukko 4-2. Kaasuturbiinin päästöraja-arvot.

Epäpuhtaus	Maakaasu mg/m ³ n
Typimonoksidi (NO) ja typpidioksidi (NO ₂) typpidioksidina	50
Hiilimonoksidi (CO)	100

Kaasuturbiinin päästöraja-arvoihin verrattavat kuukausi-, vuorokausi- ja tuntikeskiarvot määritetään mitatuista tuntikeskiarvoista, joista on vähennetty 95 %:n luotettavuutta kuvaava osuus: typenoksidit 20 % päästöraja-arvosta ja hiilimonoksidi 10 % päästöraja-arvosta.

Kokonaispäästöjen (kuten t/a) laskennassa ei vähennetä mittaustulosten epävarmuuksia.

Kaasuturbiinin päästömittauksissa tuntikeskiarvo hylätään, jos sen laskentaan käytettävistä hetkittäisarvoista hylätään enemmän kuin 1/3. Apusuureiden mittaushäiriöt eivät aiheuta tuntikeskiarvon hylkäämistä. Vuorokausikeskiarvo hylätään, jos sen laskentaan käytettävistä tuntikeskiarvoista hylätään enemmän kuin kolme. Jos kalenterivuodessa hylätään enemmän kuin kymmenen vuorokausikeskiarvoa, siitä ilmoitetaan viipymättä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Toimet, joilla mittausrjärjestelmän luotettavuutta parannetaan, esitetään kahden kuukauden kuluessa kymmenen vuorokauden kiintiön ylittymisestä.

Kaasuturbiinin käynnistys ja alasajojaksoja taikka poikkeusjaksoja tai häiriötilanteita ei oteta huomioon päästöraja-arvon noudattamisen tarkastelussa. Kaasuturbiinin ylösajon katsotaan päättyneen kun ollaan noin 60 % teholla. Tähän kuuluu noin 10 minuuttia. Pysäytysjaksossa kaasuturbiinin tehoa lasketaan tasaisesti, kunnes ollaan irti verkosta. Tässä vaiheessa polttoaineen syöttö katkaistaan ja kone pysähtyy. Pysäytysjakso 60% teholta polttoaineen syötön lopettamiseen kestää noin 90 sekuntia.

4.1.6 Mittalaitteiden häiriötilanteet

Päästöjen mittaamiseen tarkoitettavat laitteet saavat olla laitteiden huollon, häiriöiden tai vikojen vuoksi poissa käytöstä yhtäjaksoisesti korkeintaan neljä tuntia ja kalenterivuoden aikana yhteensä enintään 60 tuntia. Ympäristöluvan mukaan polttoa voidaan kuitenkin jatkaa, jos luotettavilla manuaalisilla mittauksilla tai korreloivilla mittauksilla voidaan varmistua siitä, että päästöraja-arvot eivät ylitä.

Mittalaitteiden vikaantumisiin varustaudutaan kahdennuksen lisäksi palvelulla, jossa laitoksen mittalaitteiden vaihtamiseen ja huoltoon tarvittavat laitteet varastoidaan valmiiksi laitoksella tai sen läheisyydessä. Näin ollen tarvittavat huoltotoimenpiteet ja mittalaitteiden vaihto voidaan suorittaa nopeasti, eivätkä laitteiden toimitukset aiheuta viivästyksiä mittalaitteiden saamiseen jälleen toimintaan.

4.1.7 Savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriötilanteet

Mahdolliset savukaasunpuhdistuslaitteiston häiriötilanteet, joiden aikana sallitut päästörajat voivat hetkellisesti ylittyä ovat:

- Jäähdytystornia edeltävän sekä pussisuotimen jälkeisen kemikaalinsyötön säätökäyttöön tarkoitettujen savukaasuanalysaattorien yhtäaikainen vikaantuminen sekä samanaikainen piikki savukaasun SO₂- tai HCL-pitoisuudessa.
- Savukaasun lämpötilan äkillinen lasku ennen jäähdytystornia saattaa heikentää kemikaalinsyötön hyötysuhdetta hetkellisesti ennen kuin jäähdytystornin ja kemikaalinsyötön säätölaitteet ehtivät reagoida.
- Häiriö pussisuotimen puhdistusjärjestelmässä (paineilmapiirin venttiilivika tai säätövirhe) saattaa aiheuttaa suotimen paine-eron äkillisen romahtamisen ja puhdistustehokkuuden laskun.
- Äkillinen vuoto pussisuotimessa aiheuttaa hiukkasvuotoa ja heikentää kaasumaisten komponenttien puhdistustehokkuutta.
- Äkillinen lämpötilan lasku pussisuotimella esimerkiksi pussisuotimen seinämän ilmavuodon takia saattaa heikentää kemikaalinsyötön hyötysuhdetta.
- Pussisuotimen tuhkanpoiston tukkeutuminen esimerkiksi poistoruuvien moottorivian tai kosteuden vuoksi (jälkimmäinen vaatii myös vian sähkösaatoissa) pysäyttää pussisuotimen rejektin kierrätyksen ja heikentää äkillisesti savukaasunpuhdistuksen tehokkuutta.
- Äkillinen mitoitusrajan ylittävä piikki savukaasun rikki- tai klooripitoisuudessa ennen savukaasunpuhdistusta.
- Sammutetun kalkin siilo sekä syöttöjärjestelmän puskurisäiliö ovat molemmat tyhjiä ja kalkinsammuttimen häiriö keskeyttää kalkinsyötön äkillisesti.
- Kemikaalien syöttöjärjestelmän puskurisäiliö on tyhjä ja sammutetun kalkin syöttö häiriintyy äkillisesti kalkkisiilon tukkeutumisen tai kalkinsyöttimen vikaantumisen (esimerkiksi moottorivika) vuoksi.
- Kemikaalien syöttöjärjestelmän puskurisäiliö on tyhjä ja aktiivihiilen syöttö häiriintyy äkillisesti aktiivihiilisiilon tukkeutumisen, sulkusyöttimen tai syöttöilmajärjestelmän vikaantumisen (esimerkiksi moottorivika) vuoksi.
- Kemikaalien syöttöjärjestelmän puskurisäiliö tukkeutuu esimerkiksi kemikaalien ylitäytön, syöttöilmajärjestelmän moottorivian tai syöttöilman lämmittimien vikaantumisen vuoksi.

Häiriöt savukaasulauhdutinlaitteistossa saattavat ajotavasta riippuen aiheuttaa hetkellisiä rikki- ja kloorivety päästöjen ylityksiä. Näitä ylityksiä tapahtuu siinä tapauksessa, että savukaasulauhdutin on käytössä (jolloin se sitoo hiukkasia sekä happamia kaasuja, kuten SO₂ ja HCl) ja letkusuodinta edeltävän kemikaalinsyötön säätö perustuu siihen että piipussa mitatut SO₂- ja HCl-päästöt pidetään juuri päästörajoiden alapuolella. Äkillinen häiriötilanne savukaasulauhduttimessa saattaa johtaa lauhduttimen ohitukseen, jolloin letkusuodintimen kemikaalinsyöttö ei välttämättä ehdi reagoida tarpeeksi nopeasti vaihtuneeseen käyttötilanteeseen ja päästörajat saattavat ylittyä hetkellisesti. Kyseeseen tuleva savukaasulauhduttimen häiriötilanne on lauhteenkierrätyspumpun käyttöhäiriö, esimerkiksi moottorivika.

4.1.8 Apukattilan savukaasupäästöt

Apukattilan savukaasun typenoksidipitoisuus mitataan 12 kuukauden kuluessa kattilan käyttöönotosta ja tämän jälkeen vähintään 4 000 käyttö-tunnin välein.

Apukattilan käytössä noudatetaan tavanomaisissa käyttötilanteissa seuraavia savukaasujen päästöarvoja (kuivassa savukaasussa muunnettuna 3 % happipitoisuuteen):

Taulukko 4-3. Apukattilan päästöarvo (valtioneuvoston asetus 750/2013).

Epäpuhtaus	Maakaasu mg/m ³ n
Typimonoksidi (NO) ja typpidioksidi (NO ₂) typpidioksidina	340

Apukattilan käynnistys- ja alasajotilanteet eivät sisälly tavanomaisiin käyttötilanteisiin. Kattilan käynnistysaika on 15 minuuttia ja alasajo 10 minuuttia.

Päästöarvoja on noudatettu, kun kattilan päästömittaukset tehdään valtioneuvoston asetuksen (750/2013) liitteen 2 mukaisesti, mittaustulokset alittavat savukaasuille asetetun päästöarvon ja palamisen tasaisuutta seurataan jatkuvatoimisilla happi-, lämpötila- ja hiilimonoksidimittareilla.

4.1.9 Dieselmootorin savukaasupäästöt

Sähköverkon häiriötilanteita varten jätevoimalan prosessiin liitetään polttoaineteholtaan 4,36 megawatin varavoimalaitteisto, joka koostuu dieselmootorista ja generaattorista. Varavoiman tuotanto käynnistyy, jos yhteys sähköverkkoon katkeaa ja jos samanaikaisesti kaasuturbiini on poissa käytöstä. Varavoimakonetta käytetään tällöin kaasuturbiinin käynnistykseen. Kaasuturbiinin käynnistyttyä varavoiman tuotanto keskeytetään. Normaalitilanteessa varavoimakonetta käytetään vain testiajossa noin kymmenen tuntia vuodessa. Häiriötilanteissa käyttöaika on enimmillään muutaman tunnin kerrallaan. Varavoimakoneen maksimikäyttöaika on sata tuntia vuodessa.

Varavoimamootorin käytössä noudatetaan tavanomaisissa käyttötilanteissa seuraavia savukaasujen päästöarvoja (kuivassa savukaasussa muunnettuna 15 % happipitoisuuteen):

Taulukko 4-4. Varavoimamootorin päästöarvot (valtioneuvoston asetus 750/2013).

Epäpuhtaus	Öljydieselmoottori mg/m ³ n
Typimonoksidi (NO) ja typpidioksidi (NO ₂) typpidioksidina	1 600
Rikkidioksidi SO ₂	600

Hiukkaset	60
-----------	----

Varavoimamoottorin pakokaasupäästöt mitataan laitetoimittajan toimesta tyypimittauksena luokituslaitoksella.

4.2 Jätevesien tarkkailu

Jätevoimalassa syntyy normaalin käytön yhteydessä jätevesiä lähinnä prosessiveden käsittelystä, kattilan vuotovesistä, savukaasulauhduttimista, sade- ja perusvesistä, sosiaalijätevesistä sekä laitoksen pesu- ja lattiavesistä. Lisäksi vuosihuoltojen yhteydessä vaihdettaessa jäähdytysvesikierron vesiä syntyy pieni määrä jätevettä.

Arviot jätevesimääristä on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 4-5. Arvio jätevoimalassa syntyvistä jätevesimääristä

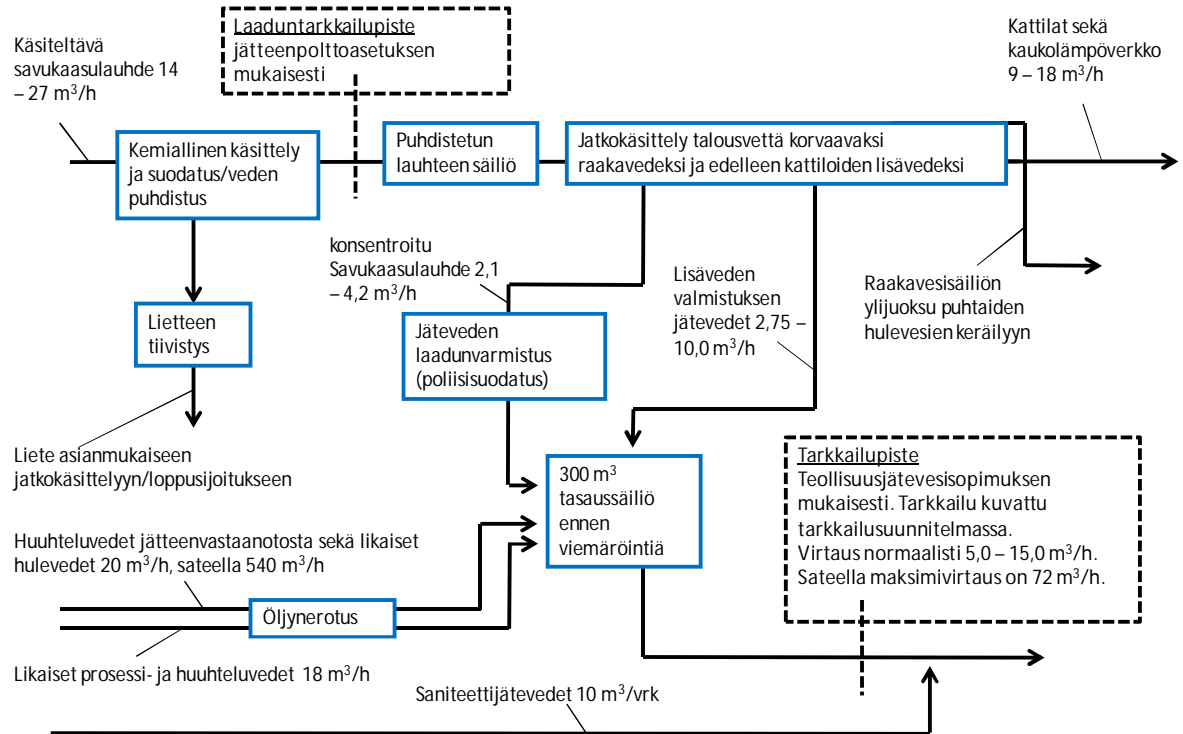
Jätevesijae	Muodostuminen	Hetkellinen maksimimäärä	Vuotuinen maksimimäärä m ³ /a	Käsittely
Vedenkäsittelyn jätevedet	Jatkuvasti laitoksen käytön yhteydessä	< 10 m ³ /h	12 000	neutraloinnin kautta jätevesiviemäriin
Likaiset prosessivedet ja huuhteluvedet	Jaksottaisesti laitoksen käytön yhteydessä	18 m ³ /h	60 000	öljynerottimen kautta jätevesiviemäriin
Huuhteluvedet jätteen vastaanottoalueelta	Satunnaisesti laitoksen käytön yhteydessä	20 m ³ /h	20 000	öljynerottimen kautta jätevesiviemäriin
Savukaasulauhduttimen jätevedet	Jatkuvasti laitoksen käytön yhteydessä	16 m ³ /h	18 000	jätteenpoltoasetuksen mukaisen puhdistuksen kautta raakavettä korvaavaksi vedeksi, poikkeustilanteissa puhdistuksen jälkeinen johtaminen jätevesiviemäriin
Raakavesisäiliön ylijouko ja lisävesiprosessin ylijäämävesi	Jaksottaisesti laitoksen käytön yhteydessä	100 l/s*	14 000	avo-ojaan
Likaiset hulevedet (jäteautojen reiteiltä)	Satunnaisesti laitoksen käytön yhteydessä	150 l/s	1000	öljynerottimen ja keruualtaan kautta jätevesiviemäriin
Puhtaat hulevedet (muu piha-alue)	Satunnaisesti	100 l/s*	12 000	avo-ojaan
Jäähdytysvesikierron vaihdettava vedet	Vuosihuoltojen yhteydessä	3 m ³ /d	6 000	öljynerottimen kautta jätevesiviemäriin
Saniteettijätevedet	Jatkuvasti	10 m ³ /d	3000	jätevesiviemäriin
Peittausvedet	Laitoksen käyttöönoton yhteydessä	noin 1 680m ³		neutralointi ja selkeytys, joiden jälkeen analyysituloksista riippuen jätevesiviemäriin tai lisäpuhdistukseen sakat toimitetaanvaarallisten jätteiden käsittelylaitokseen

*tasausaltan jälkeinen virtaama avo-ojaan

Jätevesien tarkkailu on esitetty seuraavissa kohdissa jätevesijakeittain.

4.2.1 Jätevesiviemäriin johdettavien jätevesien tarkkailu

Jätevesikaavio on esitetty oheisessa kaavioissa (kuva 4-1). Jätevesiviemäriin johdetaan vedenkäsittelyn jätevedet, likaiset prosessivedet ja huuhteluvedet (esim. jätteen vastaanottoalueen huuhteluvedet), savukaasulauhduttimien jätevedet (kohta 4.2.2), likaiset hulevedet, jäähdytysvesikierron vaihdettavat vedet ja saniteettijätevedet.

Vantaan Energia – JV1, jätevesitasekaavio yleiseen viemäriin johdettavista vesistä

Kuva 4-1. Savukaasulauhduttimien jätevesien käsittely ja tarkkailu.

Jätevesiviemäriin johdettavien jätevesien tarkkailupiste sijaitsee 300 m³ tasaussäiliön jälkeen ennen yleistä viemäriä sekä ennen saniteettijätevesien liityntää. Tarkkailu järjestetään automaattisella näytteenottimella, jatkuvatoimisilla mittauksilla sekä mittauksilla kokoomanäytteestä:

- Jäteveden happamuus, johtokyky, lämpötila ja virtaus määritetään jatkuvatoimisilla mittauksilla.
- Kokoomanäytteet kerätään automaattisella näytteenottimella niin, että kokonaiskuormitus ja keskimääräinen laatu voidaan määrittää.
- Kokoomanäyte muodostetaan ja analysoidaan ensimmäisenä käyntivuonna kaksi kertaa kuukaudessa. Ensimmäisen käyntivuoden jälkeen näytteenottiheys määritetään toteutuneiden mittaustulosten perusteella.
- Kuormitusta ja laatua varten mitataan raskasmetallit (Hg, Cd, Tl, As, Pb, Cr, Cu, Ni ja Zn) sekä sulfaatti (SO₄), ammonium (NH₃) ja orgaanisen hiilen kokonaispitoisuus (TOC).

Jätevesien johtamisesta yleiseen viemäriin ja jätevedenpuhdistamolle sovitaan HSY:n kanssa. Sopimuksessa määritellään tarkemmin viemäriin johdettavien jätevesien määrä ja laatu. Savukaasulauhduttimelta viemäriin johdettavien jätevesien tarkkailu on esitetty seuraavassa kohdassa (4.2.2.).

4.2.2 Savukaasulauhduttimien jätevesien tarkkailu

Savukaasulauhduttimien jätevesien puhdistus ja hyötykäyttö on kuvattu kaaviossa (Kuva 4-1).

Savukaasulauhduttimilta tuleva jätevesi johdetaan ensin kemialliseen käsittelyyn ja suodatukseen, jotka puhdistavat jäteveden jätteenpolttoasetuksen vaatimalle tasolle. Jätteenpolttoasetuksen vaatimusten mukainen jäteveden tarkkailupiste sijoitetaan ensimmäisen puhdistusvaiheen perään (kuvassa 4-1 kohta ”Laaduntarkkailupiste jätteenpolttoasetuksen mukaisesti”). Tarkkailu sisältää seuraavat mittaukset:

- jäteveden happamuuden, lämpötilan ja virtauksen jatkuvatoiminen mittausta
- kiintoaineksen kokonaismäärän mittausta pistokokein vuorokauden ajalta otetuista virtaukseen suhteutetuista edustavista näytteistä
- raskasmetallipäästöjen (Hg, Cd, Tl, As, Pb, Cr, Cu, Ni ja Zn) vuorokauden päästöjä edustavan näytteen kuukausittaiset, virtaukseen suhteutetut mittaukset;
- dioksiinien ja furanien mittaukset vuorokauden päästöjä edustavista virtaukseen suhteutetuista näytteistä 12 ensimmäisen käyttökuukauden aikana vähintään kerran kolmessa kuukaudessa ja sen jälkeen vähintään kerran kuudessa kuukaudessa.

Päästöraja-arvoja katsotaan noudatetun, kun:

- kiintoaineksen kokonaismäärän mittaustuloksista 95 % ja 100 % eivät ylitä edellä asetettuja raja-arvoja;
- metallien mittaustuloksista enintään yksi vuodessa ylittää edellä asetetun raja-arvon. Tarkastelu on metallikohtainen;
- yksikään dioksiinien ja furanien mittaustuloksista ei ylitä edellä asetettua raja-arvoa.

4.3 Kiinteät jätteet / jätekirjanpito

Laitoksella syntyvät jätteet lajitellaan syntyvaiheessa ja kerätään omiin merkittyihin astioihin tai lavoille. Vaaralliset jätteet säilytetään tiiviissä pakkauksissa vaarallisten jätteiden kontissa ja ne merkitään asianmukaisesti. Jätteet toimitetaan käsiteltäviksi sellaisiin yrityksiin, joilla on toimintaansa tarvittavat luvat. Laitoksella syntyvät kiinteät jätteet ja niiden käsittelytavat on esitetty oheisessa taulukossa (Taulukko 4-6).

Taulukko 4-6. Jätevoimalassa syntyvät jätejakeet ja niiden käsittely.

Jätejake	Tonnia vuodessa	Käsittely/loppusijoitus
Pohjatuuhka	65 000–70 000	HSY/hyötykäyttö tai loppusijoitus
Kattilatuhka ja lentotuuhka (suodintuhka sähkösuodattimelta)	5 000–6 000	HSY/hyötykäyttö tai loppusijoitus
Savukaasujen puhdistuksen jäte	13 000–14 000	Vaarallisen jätteen käsittelylaitos
Poltoon kelpaamaton jäte	> 10 000	HSY
Ongelmajäte	2–5	Vaarallisen jätteen käsittelylaitos
Yhdyskuntajäte ja kunnossapitajäte	7	Poltto jätevoimalassa
Savukaasulauhduttimen lauhteen käsittelyssä syntyvät liete	30 m ³ /a	Vaarallisen jätteen käsittelylaitos tai muu jätteenkäsittelylaitos tai palautus kattilaan/savukaasunpuhdistukseen
Peittäusvesien käsittelyssä syntyvä liete	<i>enintään muutamia kymmeniä kuutioita</i>	Vaarallisen jätteen käsittelylaitos tai muu jätteenkäsittelylaitos

4.3.1 Tuhkat ja savukaasujen puhdistuksen jäte

Kattilan pohjalle erottuva pohjatuuhka (kuona) kerätään arinan alla oleviin siiloihin ja sieltä kuonabunkkeriin.

Ennen savukaasujen puhdistusta eroteltava kattilatuhka, sähkösuodattimelta kerättävä lentotuuhka ja letkusuodattimilta erikseen kerättävä savukaasujen puhdistuskemikaaleja sisältävä jäte siirretään pneumaattisella kuljettimella varastosiiiloihin. Kattilatuhkalle ja lentotuuhkalle on oma siilonsa ja letkusuodattimilta kerättävälle jätteelle omansa.

Ennen polttojätteiden käsittely- tai hyödyntämistapojen määrittämistä niiden fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet sekä haitallisuus ympäristölle selvitetään. Pohjakuonan, kattilatuhkan ja savukaasun puhdistustuotteiden koostumus analysoidaan kokoomanäytteestä vuosittain. Kokoomanäytteet toimitetaan laboratorioon analysoitaviksi. Näytteet analysoidaan noudattaen Valtioneuvoston asetusta 202/2006 koskien menettelyitä jätteen hyväksymiseksi kaatopaikalle sisältäen mm. liukoisen jakeen ja raskasmetallien liukoisen jakeen kokonaismäärän analyysin.

Pohjakuonasta tutkitaan lisäksi orgaanisen hiilen kokonaismäärä ja hehikutushäviö jätteenpoltoasetuksen vaatimusten mukaisuuden arvioimiseksi. Orgaanisen hiilen kokonaismäärä tulee olla alle 3 % tai hehikutushäviö alle 5 % aineksen kuivapainosta.

4.3.2 Tuhkien käsittely koekäytön aikana

Pohjakuona

Pohjakuona toimitetaan HSY:lle, joka toimittaa kuonan luvalliseen vastaanotto- tai hyödyntämiskohteeseen.

Pohjakuona käsitellään ikäännyttämällä kasalla. Tämän jälkeen kuona jalostetaan siirrettävällä kuonankäsittelylaitoksella, jossa kuona seulotaan. Soveltuvat ympäristökelpoiset jakeet hyödynnetään esim. maa- ja kaatopaikkarakentamisessa. Hyötykäyttöön soveltumaton osa sijoitetaan kaatopaikalle.

Tuoreelle kuonalle ja jalostetuille jakeille tehdään jäteluokitus, kaatopaikkakelpoisuus- ja ympäristökelpoisuuskokeet. Kokeet tehdään edustavasta kokoomanäytteestä, lisäksi

laadunvaihtelu selvitetään tutkimalla erikseen yksittäisiä näytteitä. Hyötykäyttöön ohjattavat jakeet tutkitaan hyötykäyttökohteen ympäristöluvan edellyttämällä tavalla.

Kattilatuhka ja savukaasujen puhdistustuotteet

Kattilatuhka ja savukaasun puhdistustuotteet toimitetaan HSYlle. Tuhkat stabiloidaan ja sijoitetaan vaarallisten jätteiden kaatopaikalle.

4.3.3 Jätekirjanpito

Pohjakuona, kattilatuhka ja savukaasujen puhdistustuotteet punnitaan laitoksella ja tiedot tallentuvat punnitustietoina ja voidaan tulostaa raportointia varten. Muiden jättejakeiden määrästä saadaan tiedot tahoilta, joille jätteet toimitetaan jatkokäsittelyyn tai loppusijoitukseen.

Laitoksen toiminnassa syntyvät jätemäärät kirjataan ylös jätekirjanpitoon jätelajeittain. Jätekirjanpito sisältää tiedot myös jätteiden toimituspaikoista. Luovutettaessa vaarallisia jätteitä vastaanottajalle niistä täytetään siirtoasiakirjat, joita säilytetään laitoksella vähintään kolme vuotta.

4.4 Kemikaalit

Kemikaalien kulutusta seurataan säiliöiden pinnanmittauslaitteilla ja ostettujen kemikaalimäärien perusteella.

5 VAIKUTUSTARKKAILU

5.1 Ilmanlaadun tarkkailu

Vantaan Energia osallistuu HSYn toteuttamaan pääkaupunkiseudun ilmanlaadun yhteistarkkailuun yhdessä alueen muiden tarkkailuvelvollisten kanssa. Jätevoimala liitetään osaksi tätä tarkkailua.

5.2 Melun tarkkailu

Jätevoimalan toiminnasta (mukaan lukien laitoksen liikenne) aiheutuva melu yhdessä alueella harjoitettavan muun toiminnan kanssa ei saa ylittää päivällä klo 7–22 lähimmillä asuinalueilla ekvivalenttimelutasoa $L_{Aeq}55$ dB ja Ojangan ulkoilueen rakennetuilla reiteillä ekvivalenttimelutasoa $L_{Aeq}45$ dB. Yöllä klo 22–7 melu ei saa ylittää asuinalueilla ekvivalenttimelutasoa $L_{Aeq}50$ dB.

Jätevoimalan ensimmäisenä toimintavuonna mitataan toiminnasta aiheutuva ekvivalenttimelutaso Ojangan ulkoilueen jätevoimalaa lähimmän rakennetun reitin varrella sekä eniten melulle altistuvan asuinrakennuksen pihalla Ojangossa ja Länsisalmessa on mitattava yöaikaan. Lisäksi mitataan alueen yleinen melutaso päiväaikaan samoissa mittauspisteissä.

Mittaukset toteutetaan jätevoimalan normaalitoiminnan aikana. Melun mahdollinen kapeakaistaisuus huomioidaan tulosten analysoinnissa. Alustavat melunmittauspaikat on esitetty liitteessä 12. Mittauspaikoista keskustellaan valvontaviranomaisen kanssa ennen ensimmäisten melumittausten suorittamista.

Mittaukset suorittaa riippumaton asiantuntija. Mittaustulokset ja mittausraportit toimitetaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille kolmen kuukauden kuluessa mittauksen suorittamisesta.

5.3 Hajupäästöjen tarkkailu ja haittaeläinten torjuntaohjelma

Jätteiden käsittely toteutetaan laitoksella suljetuissa tiloissa ja siisteydestä huolehditaan siten, että laitoksesta ei aiheudu haju- tai hygieniahaittoja ympäristöön.

Hajupäästöjen tarkkailu sisältyy päivittäiseen käyttötarkkailuun. Laitokselle työskentelevä henkilökunta ilmoittaa käyttöpäällikölle, jos hajua havaitaan. Hajun syy selvitetään ja havainto sekä toimenpide merkitään käyttöpäiväkirjaan.

Haittaeläinten esiintymistä seurataan sijoittamalla laitosalueelle syöttejä, jotka käyttöhenkilöstö tarkastaa säännöllisesti ja kirjaa mahdolliset esiintymät. Mikäli haittaeläimiä havaitaan, niiden esiintymisen syy selvitetään ja ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin.

5.4 Pohjaveden tarkkailu

Pohjaveden pinnan tasot mitataan oheisessa taulukossa (Taulukko 5-1) ja karttaliitteessä 5 esitetyistä havaintopisteistä neljä kertaa vuodessa noin 3 kuukauden välein siten, että ainakin yksi mittauskierroksista sijoittuu kevääseen ja toinen syksyyn. Taulukossa esitettyjen havaintopisteiden lisäksi, jätevoimalan itä-kaakkoispuolelle tullaan asentamaan kaksi uutta kalliopohjaveden havaintoputkea (suunnitellut putket PEK20 ja PEK21), jotka otetaan mukaan pohjaveden pinnan tason ja pohjaveden laadun tarkkailuun.

Havaintoputkilla PEK13 ja PEK15 tarkkaillaan jätevoimalan välittömään läheisyyteen, jätevoimalan länsipuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia. Havaintoputkella PEK15 tarkkaillaan erityisesti jätebunkkerin vaikutuksia.

Havaintoputkilla PEK8, PEK12, K2016 ja M1046 tarkkaillaan jätevoimalan välittömään läheisyyteen pohjoispuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia. Havaintoputkella PEK8 tarkkaillaan erityisesti laitosalueen pohjoisosassa sijaitsevan öljysäiliön vaikutuksia pohjaveteen. Havaintoputkella K2635 tarkkaillaan etäämmälle jätevoimalan pohjoispuolelle kohdistuvia vaikutuksia.

Havaintoputkella PEK 16 tarkkaillaan jätevoimalan välittömään läheisyyteen, jätevoimalan lounaispuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia, erityisesti jätebunkkerin vaikutuksia, mutta myös hule-, ja jätevesiviemäreiden vaikutuksia.

Havaintoputkella PEK17 tarkkaillaan jätevoimalan eteläpuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia, lähinnä hule-, ja jätevesiviemäreiden vaikutuksia.

Havaintoputkella PEK18 tarkkaillaan jätevoimalan välittömään läheisyyteen, jätevoimalan itä- kaakkoispuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia, erityisesti jätebunkkerin vaikutuksia. Havaintoputkilla PEK10 ja PEM2 tarkkaillaan etäämmälle jätevoimalan itäpuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia.

Asennettavilla uusilla kalliopohjaveden havaintoputkilla (PEK20 ja PEK21), tullaan tarkkailemaan jätevoimalan itä- ja kaakkoispuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia. Suunnitellulla putkella PEK21, voimalaitosalueen kaakkoisosaan ja hulevesialtaan

kaakkoispuolelle asennettavalla havaintoputkella tarkkaillaan erityisesti hulevesialtaan ja hulevesiviemärin pohjavesivaikutuksia.

Havaintoputkilla M6938, M6760, M6761, M6758, 05P, MV6 ja PEK19 tarkkaillaan etäämmälle jätevoimalasta, jätevoimalan lounaispuolelle ja Fazerilan pohjavesialueelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia.

Havaintoputkilla M1044, M1045, M1079, M1080, M1081, K2015, K2924 ja PEK11 tarkkaillaan etäämmälle jätevoimalan eteläpuolelle kohdistuvia pohjavesivaikutuksia.

Taulukko 5-1. Pohjaveden pinnan tason tarkkailupisteet.

Tunnus	Tyyppi	X_ETRS-GK25	Y_ETRS-GK25
2	kaivo	25507146	6682412
8	kaivo	25507674	6683681
9	kaivo	25507675	6683752
1186	kaivo	25507628	6682727
K2015	kalliopohjavesiputki	25507117	6682747
K2016	kalliopohjavesiputki	25507122	6683334
K2635	kalliopohjavesiputki	25507148	6683994
K2924	kalliopohjavesiputki	25507156	6682591
PEK10	kalliopohjavesiputki	25507524	6682979
PEK11	kalliopohjavesiputki	25507270	6682209
PEK8	kalliopohjavesiputki	25507230	6683266
PEK12	kalliopohjavesiputki	25507151	6683268
PEK13	kalliopohjavesiputki	25507089	6683198
PEK15	kalliopohjavesiputki	25507066	6683151
PEK16	kalliopohjavesiputki	25507002	6683045
PEK17	kalliopohjavesiputki	25507048	6682965
PEK18	kalliopohjavesiputki	25507201	6683051
PEK19	kalliopohjavesiputki	25506815	6682901
05P	maapohjavesiputki	25506732	6682856
M1044	maapohjavesiputki	25507247	6682740
M1045	maapohjavesiputki	25507372	6682749
M1046	maapohjavesiputki	25507140	6683348
M1079	maapohjavesiputki	25507214	6682499
M1080	maapohjavesiputki	25507217	6682560
M1081	maapohjavesiputki	25507228	6682635
M6758	maapohjavesiputki	25506808	6682905
M6760	maapohjavesiputki	25506866	6682937
M6761	maapohjavesiputki	25506750	6682894
M6938	maapohjavesiputki	25506861	6682941
MV6	maapohjavesiputki	25506601	6682765
PEM2	maapohjavesiputki	25507547	6682986
PEK20	kalliopohjavesiputki	suunniteltu	suunniteltu
PEK21	kalliopohjavesiputki	suunniteltu	suunniteltu

Pohjaveden laatua tarkkaillaan oheisessa taulukossa (Taulukko 5-2) ja karttaliitteessä 5 esitetyistä havaintopisteistä kaksi kertaa vuodessa (keväisin ja syksyisin) otettavien pohjavesinäytteiden avulla.

Pohjavesinäytteistä analysoidaan oheisessa taulukossa (Taulukko 5-3) esitetyt parametrit. Pohjavesinäytteen lämpötila mitataan näytteenoton yhteydessä.

Taulukko 5-2. Pohjavesinäytepisteet.

Tunnus	Tyyppi	X_ETRS-GK25	Y_ETRS-GK25
2	kaivo	25507146	6682412
8	kaivo	25507674	6683681
9	kaivo	25507675	6683752
1186	kaivo	25507628	6682727
K2016	kalliopohjavesiputki	25507122	6683334
PEK10	kalliopohjavesiputki	25507524	6682979
PEK8	kalliopohjavesiputki	25507230	6683266
PEK13	kalliopohjavesiputki	25507089	6683198
PEK15	kalliopohjavesiputki	25507066	6683151
PEK16	kalliopohjavesiputki	25507002	6683045
PEK17	kalliopohjavesiputki	25507048	6682965
PEK18	kalliopohjavesiputki	25507201	6683051
PEK19	kalliopohjavesiputki	25506815	6682901
M1046	maapohjavesiputki	25507140	6683348
M6760	maapohjavesiputki	25506866	6682937
M6938	maapohjavesiputki	25506861	6682941
MV6	maapohjavesiputki	25506601	6682765
PEM2	maapohjavesiputki	25507547	6682986
PEK20	kalliopohjavesiputki	suunniteltu	suunniteltu
PEK21	kalliopohjavesiputki	suunniteltu	suunniteltu

Taulukko 5-3. Pohjavesinäytteistä analysoitavat parametrit / mitattavat muuttujat.

pH	hiilivedyt (C4/C5-C10)
sähkönjohtavuus	mineraaliöljyt (C10-C40)
sameus	PAH (16 yhdistettä)
kloridi	PCB (7 yhdistettä)
sulfaatti	VOC
nitraatti	dioksiinit ja furaanit
nitriitti	
ammonium	
COD _{Mn}	Metallit (pohja- ja salaojavesinäytteistä liukoiset pitoisuudet):
COD _{Cr}	As, Ba, Cd, Co, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn, V, Al, Sb, Ca, Na, Tl
kokonaisfosfori	elohopea (kokonaispitoisuus)

Ensimmäiseksi otetaan noutimella näytteet, joista analysoidaan öljyt (ei pumpausta ennen öljynäytteenottoa). Öljynäytteenoton jälkeen maa- ja kalliopohjavesiputkista näytteet otetaan ensisijaisesti uppopumpulla. Mikäli putken antoisuus on heikko, voidaan näyte ottaa noutimella. Kaivovesinäytteet otetaan joko suoraan hanasta, tai kaivosta uppopumpulla.

Näytteenotosta laaditaan näytteenottopöytäkirjat, joissa esitetään vähintään seuraavat tiedot: näytepisteen tunnus, näytteenottomenetelmä (noudin, pumppu jne.), pohjaveden pinnan sijainti ennen ja jälkeen näytteenoton, näytteenoton päivämäärä, näytteenottajan tiedot, pumppausaika (jos pumpattu), aistinvaraiset havainnot näytteen hajusta ja väristä, näytteen mitattu lämpötila, muut oleelliset havainnot.

Pohjavesinäytteenottajalla tulee olla voimassaoleva Suomen ympäristökeskuksen hyväksymä ympäristönäytteenottajan sertifiikaatti ja vesihygieniapassi.

5.5 Salaojavesien tarkkailu

Salaojavesienlaatua tarkkaillaan kaksi kertaa vuodessa (keväisin ja syksyisin) otettavien vesinäytteiden avulla. Näytteet otetaan jätebunkkerin alapuolella sijaitsevasta salaojasta, sekä öljysäiliön turva-altaan salaojasta. Näytteenottopisteiden sijainti on esitetty liitteen 6 piirustuksessa.

Salaojavesinäytteet otetaan pohjavesinäytteenoton yhteydessä. Näytteenottajalla tulee olla voimassaoleva Suomen ympäristökeskuksen hyväksymä ympäristönäytteenottajan sertifiikaatti ja vesihygieniapassi.

Salaojavesinäytteistä analysoidaan taulukossa (Taulukko 5-3) esitetyt parametrit.

5.6 Vesistöön johdettavien hulevesien tarkkailu

Laitokselta vesistöön johdettavia hulevesiä tarkkaillaan hulevesien tasausaltaasta ojaan johdettavista vesistä ennen purkupaikkaa sijaitsevasta tarkastuskaivosta uppopumpulla tai noutimella ja Westerkullanojasta ennen Långmossenin suoaluetta näytepullolla.

Hulevesistä tutkitaan pH, sähkönjohtavuus, kiintoaine-, typpi- ja fosforipitoisuudet sekä orgaanisen hiilen kokonaismäärän (TOC) ja öljyhiilivetyjen (C10–C40) pitoisuudet. Tarkkailu aloitetaan ennen jätteen varastoinnin aloittamista heti kun sadevesijärjestelmät on asennettu. Toiminnan alkamista seuraavan ensimmäisen vuoden ajan tarkkailu suoritetaan kerran kuussa ja tämän jälkeen kaksi kertaa vuodessa (keväisin ja syksyisin). Lisäksi ojaan johdettavan veden näytteestä analysoidaan metallipitoisuudet (elohopea, kadmium, tallium, arseeni, lyijy, kromi, kupari, nikkeli ja sinkki) vähintään kerran ennen jätteen varastoinnin aloittamista ja ensimmäisen toimintavuoden aikana kahdesti (keväällä ja syksyllä) sekä tämän jälkeen kerran vuodessa.

Näytteenotosta laaditaan näytteenottopöytäkirjat, joissa esitetään vähintään seuraavat tiedot: näytepisteen tunnus, näytteenottomenetelmä (noudin, pumppu jne.), näytteenoton päivämäärä, näytteenottajan tiedot, pumppausaika (jos pumpattu), aistinvaraiset havainnot näytteen hajusta ja väristä, näytteen mitattu lämpötila, muut oleelliset havainnot. Näytteenottajalla tulee olla voimassaoleva Suomen ympäristökeskuksen hyväksymä ympäristönäytteenottajan sertifiikaatti ja vesihygieniapassi.

6 TARKKAILUN LAADUNVARMISTUS

Tarkkailun laadunvarmistus käsittää päästömittausjärjestelmän laadunvarmistuksen. Laitoksella noudatetaan Euroopan standardointikomitean (CEN) standardia suurten polttolaitosten ja jätteenpolton päästömittausten laadunvarmennuksesta SFS-EN 14181:2004.

Standardi jakaa laadunvarmennuksen neljään osaan:

- QAL 1: Mittausjärjestelmän ja menetelmän tarkoituksenmukaisuuden arviointi
- QAL 2: Asennuksen laadunvarmennus
- QAL 3: Jatkuva käytön aikainen laadunvarmennus
- AST: Vuosittainen valvonta

QAL 1 kuuluu mittalaittevalmistajalle, QAL 3:sta huolehtii laitos käytön aikana ja QAL-2 ja AST osiot suorittaa ulkopuolinen testauslaboratorio.

6.1 Mittauspaikkojen sijainti

Jätteenpolttokattiloiden savukanavien päästöjen mittaustasot (3 kpl) sijaitsevat 70 m korkeassa piipussa n. 29 m, 32 m ja 35 m maanpinnan tasosta (tasoilla, 54.000, 57.000 ja 60.000 m merenpinnasta, liitteessä 9 tasot A, B ja C). Edellisistä ylimmällä tasolla sijaitsevat kerta- ja vertailumittausten mittausyhteet. Tasolle A on sijoitettu laitoksen kaasumaisten yhdisteiden kiinteästi asennettujen mittausjärjestelmien näytteenottoyhteet sekä kanavan paineen ja lämpötilan mittaus. Tasolle B on sijoitettu savukaasun hiukkasmittausjärjestelmät ja virtausmittaus.

Työskentelytaso 3 on saavutettavissa voimalaitoksen porrastornin 8 ja kattotason kautta. CEMS hoitotaso (51.000) on saavutettavissa joko porrastorni 8 kautta tai LAB:n hoitotason kautta. Mittaustasojen välillä piipussa on portaat. Työtasot ovat ritilätasoja.

Mittaustasojen sijoittelut täyttävät standardin SFS-EN 15259 ja yhdistekohtaisten päästömittaustandardien vaatimukset suorista kanavan osuuksista (5 x kanavan hydraulinen halkaisija) ennen ja jälkeen mittaustasojen. Standardin SFS-EN 15259 mukainen pitoisuuksien ja virtauksen homogeenisuutta savukanavissa voidaan todeta, kun savukanavissa on virtaamaa jätteenpolton käynnin aikana.

Yhteet on asennettu mittalaitteiden vaatimusten mukaisesti. Kaasumaisten yhdisteiden kiinteästi asennettujen mittausjärjestelmien yhteiden ja vertailumittaustason yhteiden välillä on etäisyyttä hieman yli 3 kertaa kanavan halkaisija (1,80 m), kun standardin SFS-EN 14181 mukaan mittaustasojen välinen maksimietäisyys voi olla 3 kertaa kanavan halkaisija. Mikäli mittaustason A varayhteisiin ei tule asennuksia, suositellaan kaasujen vertailumittausjärjestelmä asennettavaksi samaan tasoon laitoksen järjestelmien kanssa. Tason B ja C välillä em. vaatimus etäisyyksistä toteutuu. Yhteet on sijoitettu mittaustasossa C siten, että verkkomittaus on mahdollinen kahdelta ristikkäiseltä akselilta kanavan läpi noin kaksi metriä pitkällä sondilla. Työskentelytilaa rajoittaa ulkopiipun seinä.

Kaasuturbiinin lämmöntalteenottokattilan savukaasujen päästömittaustaso sijaitsee 70 metrin korkuisessa pääpiipussa 26,6 metriä maanpinnan yläpuolella. Ulkona sijaitseva kaksi metriä leveä työskentely piipun ympärillä on saavutettavissa portaitse lämmöntalteenottokattilan katolta. Savukanavan sisähalkaisija on 2,70 metriä, ja tasossa täyttyvät mittaustandardien vaatimukset häiriöttömistä virtausetäisyyksistä (5 x kanavan hydraulinen halkaisija) ennen ja jälkeen mittaustason. Pitoisuuksien ja virtauksen homogeenisuus voidaan todeta laitoksen ollessa käynnissä. Tasoon on asennettu 8 mittausyhdettä tasaisesti ympäri kanavaa.

Apukattilan savukaasut johdetaan 50 metriä korkeaan piippuun. Piipun ympärillä n. 80 cm leveä mittaustaso on 23,10 m korkeudella maan tasosta. Taso on saavutettavissa

tikkain. Mittaustasojen mukaiset vaatimukset häiriöttömistä virtausetäisyyksistä ennen ja jälkeen mittaustason täytyvät.

Mittaustasojen työturvallisuuteen liittyvät seikat tarkennetaan laitoksen käyttöönoton jälkeen.

6.2 Mittausjärjestelmän ja menetelmän tarkoituksenmukaisuuden arviointi (QAL 1)

QAL 1:ssä arvioidaan automaattisen mittausjärjestelmän mahdollisuudet saavuttaa mitattujen tulosten epävarmuusvaatimukset. Vaatimusten toteutumisen osoittaminen kuuluu mittalaittevalmistajan vastuulle ja tehdään tyyppihyväksyntätestien avulla.

6.3 Asennuksen laadunvarmennus (QAL 2)

Asennuksen laadunvarmennus käsittää ohjeet kiinteästi asennettujen mittausjärjestelmien kalibroinnista ja validoinnista, jotka tehdään vertaamalla automaattisten mittausjärjestelmien tuloksia referenssimenetelmällä saatuihin tuloksiin.

Jätteenpolttokattiloiden jatkuvatoimiset päästömittalaitteet kalibroidaan riippumattoman asiantuntijan tekemin rinnakkaismittauksin (QAL2) kolmen kuukauden kuluessa kattiloiden käyttöönotosta ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein. Muina vuosina savukaasupäästöjen jatkuvatoimisille mittalaitteille tehdään tarkastustestit (AST).

Kaasuturbiinin ensimmäiset ulkopuolisen tahon toteuttamat vertailumittaukset suoritetaan kolmen kuukauden kuluessa laitoksen keskeytymättömän koekäytön alkamisesta ja tämän jälkeen viiden vuoden välein. Muina vuosina savukaasupäästöjen jatkuvatoimisille mittalaitteille on tehtävä tarkastustestit (AST).

QAL 2 laadunvarmennuksen toteuttaa laitoksen ulkopuolinen testauslaboratorio, jolla on standardin SFS-EN ISO/IEC 17025:2005 mukainen akkreditointi päästömittauksissa. Varmennuksesta kalibroidaan laitoksen kiinteästi asennettu mittausjärjestelmä ja todennetaan mittauslaitteiden soveltuvuus käyttötarkoitukseen (validointi). Kalibrointi tehdään vertaamalla automaattisen mittausjärjestelmän tuloksia testauslaboratorion käyttämisen referenssi- ja viitemenetelmän tuloksiin.

6.4 Jatkuva käytön aikainen laadunvarmennus (QAL 3)

Käytön aikainen laadunvarmennus ja automaattisen mittausjärjestelmän hallinta saavutetaan mittalaitteiden jaksottaisten tarkastusten ja kalibrointien avulla. Päästömittalaitteet ilmoittavat mahdollisista toimintahäiriöistään automaattisesti hälytyksinä, jotka välittyvät valvomoon. Säättöjä tai laitteiston huoltoja voidaan joutua tekemään riippuen seurannan tuloksista. Seurannan tulosten avulla automaattisen mittausjärjestelmän käyttäjä voi optimoida laitteen huoltoja ja selvittää ajat, jolloin laite ei ole käytössä.

6.5 Vuosittainen valvonta (AST)

Mittausjärjestelmän toimivuus tarkastetaan vähintään kerran vuodessa, jolloin tehdään kevennetty vertailumittaus AST (Annual Surveillance Test) -menettelyn mukaan. AST sisältää seuraavat asiat:

- Näytteenottojärjestelmän fyysinen tarkastus. Kaikkien mekaanisten osien kunto tarkistetaan ja kirjataan ylös. Ilmenneiden vikojen mahdollisesti aiheuttamat vaikutukset mittaustuloksiin tulee arvioida.
- Mittausjärjestelmän tiiveyden tarkistus.
- Itse mittalaitteen toimintaan liittyen seuraavat kohdat: dokumentoinnin tarkistus, lineaarisuuden testaus kalibrointikaasuilla, tunnettujen interferenssien vaikutuksen tarkistus, nolla- ja kalibrointipisteen siirtymien tarkistus ja analysointi sekä vasteajan tarkistus.
- Vertailumittaukset referenssimenetelmällä 5 mittaparilla yhden päivän aikana.
- Vertailumittauksen tulosten vertailu QAL 2 kalibrointiin.
- Tarkistuksen raportointiohjeet.

7 HUOLTO JA KUNNOSSAPITO

7.1 Savukaasupäästöjen mittalaitteet

Mittauslaitteiden perushuollot tehdään laitoksen vuosihuoltojen yhteydessä. Jatkuvien päästömittausten huolloista ja tulosten luotettavuuden seurannasta on kuvattu tarkemmin laitos- ja mittaushuoltoisesta kappaleissa 6.4 ja 6.5.

7.2 Puhdistusjärjestelmät

Pussisuodattimen häiriötilanteiden syntymistä ehkäistään säännöllisellä ennakkohuollolla ja kunnossapidolla sekä pussisuodattimen paine-eron ja savukaasujen päästötason valvonnalla.

Pussisuodattimen ja muiden savukaasujen puhdistusjärjestelmään kuuluvat laitteiden kunto tarkastetaan ja tarvittavat huolto- ja korjaustoimenpiteet tehdään koko laitoksen vuosihuoltojen yhteydessä. Huolto-toimenpiteet suoritetaan laitetoimittajan ohjeiden mukaisesti. Lisäksi pussisuodattimen kunto tarkastetaan silmämääräisesti seisokkien aikana. Kriittisimpien varaosien selvitystyö ja varaosahankinta selviää tarkemmin laitoksen rakentamisen edetessä.

Öljynerottimet ja muut jätevesien puhdistukseen kuuluvat laitteistot huolletaan laitoksen vuosihuoltojen yhteydessä tai tarvittaessa. Hälyttävät öljynilmaisimet tarkastetaan vähintään kolmen kuukauden välein. Testaustulokset merkitään käyttöpäiväkirjaan.

7.3 Öljy- ja kemikaalisäiliöiden suojarakenteiden kunnontarkkailu

Valuma- ja suoja-altaat tarkastetaan kerran vuodessa.

8 KIRJANPITO JA RAPORTOINTI

8.1 Tietojen tallentaminen

Laitoksen käytön, päästöjen ja vaikutusten tarkkailumittaukset, mittauslaitteiden kalibroinnit ja tarkastukset sekä näytteenotot ja analyysit tallennetaan. Mittaustietoja ja laskettuja raporttitietoja säilytetään vähintään kolmen vuoden ajan Vantaan Energian arkistossa.

Jatkuvatoimimisista mittauksista kertyvää tietoa hallitaan automaatiojärjestelmän avulla. Mittaustulosten oikeellisuuden arvioinnille laaditaan automaattinen laskenta huoltohälytyksiä sekä mittausten häiriöajan laskentaa varten. Raportointijärjestelmässä muunnetaan alkuperäinen mittaustieto haluttuihin olosuhteisiin ja yksiköihin, lasketaan pitoisuuskeskiarvot sekä tunti-, vuorokausi- ja vuosipäästöt.

Laitoksen toiminnasta ja käytön valvonnasta pidetään käyttöpäiväkirjaa. Päiväkirjaan merkitään kaikki sen toimintaan ja valvontaan liittyvät sekä ympäristönsuojelun kannalta merkittävät asiat, mm.:

- laitoksen käyttö- ja toimintatiedot
- vastaanotettujen jätteiden laatu ja määrä
- laitoksella tehdyt mittalaitteiden huollot ja kalibroinnit
- tiedot laitoksella syntyneistä jätteistä ja niiden toimittamisesta jatkokäsittelyyn
- päästö- ja vaikutustarkkailumittaukset
- näytteidenotot ja analyysit
- öljyn erotuksen tarkkailu ja tyhjennykset
- mahdolliset poikkeus- ja häiriötilanteet sekä toiminta niissä

Käyttöpäiväkirjat ja niihin liittyvät muut asiakirjat säilytetään vähintään kolmen vuoden ajan.

8.2 Kuukausiraportointi

Jätevoimalan ensimmäisen toimintavuoden ajan laitoksen toiminnasta raportoidaan kalenterikuukausittain Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille. Kuukausiraportti toimitetaan kahden viikon kuluessa kyseisen kuukauden päättymisestä.

Kuukausiraportissa esitetään vähintään seuraavat tiedot: poltetun jätteen määrä kattilakohtaisesti, yhteenveto kattiloiden ja kaasuturbiinin savukaasupitoisuuksien vuorokausikeskiarvoista, päästöraja-arvojen ylitykset sekä tiedot puhdistin- ja päästömittalaitteiden toiminnasta sekä mahdollisista häiriötilanteista.

Tarkempi raportointilomakemalli suunnitellaan myöhemmin.

8.3 Tarkkailun vuosiraportointi

Tarkkailun vuosiraportti toimitetaan vuosittain helmikuun loppuun mennessä toimitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille. Raportissa esitetään mm. seuraavat tiedot:

- kattiloiden, kaasuturbiinin ja varavoimamoottorin käyntiajat laitekohtaisesti (h/a)
- sähkön ja lämmön tuotanto (GWh/a)
- polttoaineiden kulutus (jätepolttoaineet jäteluokittain jaoteltuna) sekä sisään syötetty energian vuosittainen kokonaismäärä polttoaineittain luokiteltuna
- yhteenveto polttoaineiden laadusta (ainakin tuhka-, rikki- ja klooripitoisuus)
- yhteenveto savukaasujen puhdistinlaitteiden toiminnasta
- yhteenveto suoritetuista päästömittauksista ja jatkuvatoimisten mittalaitteiden toiminta-ajoista
- päästöjen vertailu raja-arvoihin
- raportit jatkuvatoimisten päästömittauslaitteiden kalibroinneista (QAL2) ja tarkastustesteistä (AST)
- vuosipäästöt ilmaan (aineet joille on asetettu päästöraja-arvo sekä fossiilinen hiilidioksidi) ja päästöjen laskentaperusteet
- vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettujen jätevesien määrä ja laatu
- merkittävimpien laitoksessa käytettävien kemikaalien kulutus
- toiminnassa syntyneiden jätteiden hyötykäyttö (laatu, määrät ja toimituspaikat) tai muu käsittely
- ympäristönsuojelun kannalta merkittävät häiriötilanteet ja onnettomuudet (syy, kesto-aika ja päästö), niistä aiheutuneet seuraamukset ja toimenpiteet, joihin tapahtuman vuoksi on ryhdytty
- yhteenvetoraportti pohjavesitarkkailusta
- yhteenvetoraportti hulevesien ja ojaveden tarkkailusta sekä tehtyjen tutkimusten raportit
- tiedot vuoden aikana toteutuneista tai suunnitteilla olevista päästöjen määrään tai laatuun vaikuttaneista muutoksista.

Tiedot jätevoimalan päästöistä raportoidaan myös sähköisesti ympäristöhallinnon VAHTI-järjestelmään. Tarkkailun vuosiraportti tai sen tiivistelmä julkaistaan sähköisesti Vantaan Energian internet-sivustolla.

8.4 E-PRTR-raportointi

E-PRTR raportointiin käytetään laitoksen jatkuvatoimisten mittausten tuloksia sekä kertamittausten tuloksia. Normaalin raportoinnin ulkopuoliset E-PRTR raportointiin liittyvät yhdisteet määritetään tarvittaessa kohtuullisin väliajoin kertamittauksin. Tulosten käsittelyssä noudatetaan Suomen Ympäristökeskuksen julkaisun ”Päästötietojen tuottamismenetelmät, Energiantuotanto, 6.10.2005” ohjeita.

8.5 Muutoksista ja poikkeuksellisista tilanteista ilmoittaminen

Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, viemäriin, maaperään tai pohjaveteen ilmoitetaan viivytyksettä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä viemäriin joutuvista poikkeuksellisista päästöistä myös HSY:lle.

Pohjavesi- ja salaojavesitarkkailun osalta edellä mainittu poikkeava tilanne olisi esimerkiksi tarkkailutuloksista havaittava tavallisuudesta poikkeava tutkittavan vedenlaadun heikkeneminen tai merkittävä muutos pohjaveden virtaussuunnissa. Myös tarkkailupisteen muutoksista esimerkiksi putken tuhoutumisen tai soveltumattoman sijainnin vuoksi ilmoitetaan viipymättä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille.

Mikäli laitokselle asetetut päästöraja-arvot ylittyvät mittaustulosten perusteella, asiasta ilmoitetaan viipymättä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille.

Laitoksen toiminnan tai käyttötavan olennaisista muutoksista tai pitkäaikaisesta keskeyttämisestä ilmoitetaan ympäristölupaviranomaiselle, joka päättää mm. tarkkailuvaatimusten riittävydestä tai niiden muuttamisesta.

Ennen toiminnan lopettamista esitetään yksityiskohtainen suunnitelma toimivaltaiselle viranomaiselle vesiensuojelua, ilmansuojelua, maaperänsuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toiminnoista ja lopettamisen jälkeisestä ympäristön tilan tarkkailusta.

9 HENKILÖSTÖN PEREHDYTYKSI

Jätevoimalan henkilöstä perehdytetään työtehtäviinsä ennen laitoksen käyttöönottoa Vantaan Energia Oy:n laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukaisesti.

10 TARKKAILUSUUNNITELMAN VOIMASSAOLO JA MUUTOKSET

Tarkkailusuunnitelma on voimassa toistaiseksi. Suunnitelmaa muutetaan tarpeen mukaan lainsäädännön tai toiminnan muuttuessa. Joitakin seikkoja, kuten päästöraja-arvoihin verrattavaa päästöjen laskentaa ja päästömittausten työturvallisuutta tarkennetaan myöhemmin laitoksen käyttöönoton jälkeen.

11 YHTEYSTIEDOT JA LAITOKSEN VASTAAVA HOITAJA

Jätevoimalan tarkkailusta sekä jätelain mukaisesta jätteen seurannasta vastaa laitoksen vastaava hoitaja Josi Laulajainen (puh. 050 599 8491, sähköposti josi.laulajainen@vantaanenergia.fi).